

Forskrift om rammeplan for samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7

§ 1 Virkeområde og formål

(1) Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7, og som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler §§ 1-2 og 3-1.

(2) Samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7 er en mastergradsutdanning som skal kvalifisere for tilsetting i undervisningsstilling i grunnskolen, jf. krav fastsatt med hjemmel i lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa 17. juli 1998 nr. 61 § 10-1. Utdanningen skal bygge på opplæringsloven og gjeldende læreplaner for grunnopplæringen.

(3) Den samiske grunnskolelærerutdanningen er likeverdig med den nasjonale. Hovedundervisningsspråk er samisk. Det kan gjøres unntak for institusjoner som gir lule- og sørsamisk utdanning.

(4) Utdanningen er forankret i samisk kultur og samfunn, og har samiske læringsforståelser og undervisningsmåter som sitt utgangspunkt. Utdanningen gir allsidig kjennskap til samiske forhold og legger vekt på utvidede læringsarenaer og naturen som en viktig arena for læring og danning. Samisk grunnskolelærerutdanning skal sette læreryrket inn i en samisk- og urfolkssammenheng.

(5) Forskriftens formål er å sikre at lærerutdanningsinstitusjonene tilbyr en integrert, profesjonsrettet samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7, basert på forskning og erfaringskunnskap. Utdanningen skal legge særlig vekt på begynneropplæring og kontaktlærerrollen. Studenter som velger begynneropplæring som masterfag, skal bli eksperter i begynneropplæring i lesing, skriving og regning. Utdanningen skal kjennetegnes av høy faglig kvalitet, av helhet og sammenheng mellom fag, fagdidaktikk, pedagogikk og praksisstudier og av et nært samspill med profesjonsfeltet og det samfunnet skolen er en del av. Lærerutdanningsinstitusjonene skal sikre helhetlige studieprogrammer gjennom ledelse og organisering som involverer alle relevante fagmiljøer. Utdanningen skal gi internasjonale perspektiver, sette lærerprofesjonen inn i en historisk, kulturell og samfunnsmessig sammenheng og bidra til kritisk refleksjon og profesjonsforståelse.

(6) Samisk grunnskolelærerutdanning skal kvalifisere for en profesjonsutøvelse som bygger på forsknings- og erfaringsbasert kunnskap, og for videre studier på ph.d.-nivå. Utdanningen skal gi et profesjonsetisk grunnlag, ruste for kontinuerlig profesjonell utvikling og kvalifisere studentene til å videreutvikle skolen som en institusjon for danning og læring i et demokratisk og mangfoldig samfunn.

(7) Samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7 skal kvalifisere studentene til å ivareta opplæring om samiske forhold, herunder kjennskap til den statusen urfolk har internasjonalt, og samiske elevers rett til opplæring i tråd med opplæringsloven og gjeldende læreplanverk.

(8) Lærerutdanningsinstitusjonene skal legge til rette for at studentene får nasjonale, allsamiske og urfolksperspektiver i utdanningen.

§ 2 Læringsutbytte

(1) Læringsutbyttebeskrivelsene skal være i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, nivå 7 (syklus 2, mastergrad).

(2) Kandidaten skal etter fullført samisk grunnskolelærerutdanning ha følgende samlede læringsutbytte:

KUNNSKAP

Kandidaten

- har avansert kunnskap enten i et valgt undervisningsfag og fagets didaktikk eller i profesjonsrettet pedagogikk/spesialpedagogikk
- har spesialisert innsikt i et avgrenset fagområde (masteroppgaven)
- har bred profesjonsrettet kunnskap i øvrige fag som inngår i utdanningen
- har inngående kunnskap om relevant forskning og teori og vitenskapelige tenkemåter, forskningsmetoder og etikk, spesielt med vekt på samiske og urfolks forskningsperspektiver
- har inngående kunnskap om gjeldende lov- og planverk for grunnopplæringen, om sammenhengen i utdanningsløpet barnehage – skole og om overgangen fra barnehage til skole og fra barnetrinn til ungdomstrinn
- har inngående kunnskap om begynneropplæring, grunnleggende ferdigheter, vurderings- og kartleggingsverktøy, klasseledelse og vurdering av elevers læring og hva som fremmer læring i fagene
- har inngående kunnskap om læringsteori og barns utvikling, danning og læring i ulike sosiale, flerspråklige og kulturelle kontekster
- har kunnskap om barn i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om mobbing, vold og seksuelle overgrep mot barn, gjeldende lovverk og barns rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har bred kunnskap om lærerprofesjonen, fagenes egenart og historie, og forståelse av skolens utvikling som organisasjon, dens mandat, verdigrunnlag og plass i det samiske samfunnet og i samfunnet for øvrig
- har kunnskap om samisk tradisjon innenfor det enkelte fagområde
- har kunnskap i å bruke naturen og nærmiljøet som læringsarena og tilpasse aktiviteter til ulike læringsmiljø

FERDIGHETER

Kandidaten

- kan undervise basert på forskning og erfaringskunnskap, alene og sammen med andre
- kan analysere, tilpasse og bruke gjeldende læreplaner
- kan iverksette tidlig innsats og sikre progresjon i elevens utvikling av grunnleggende ferdigheter og fagkompetanse, med særskilt vekt på begynneropplæring i lesing, skriving og regning
- kan skape inkluderende og helsefremmende læringsmiljøer som bidrar til gode faglige, sosiale og estetiske læringsprosesser
- kan analysere, vurdere og dokumentere elevers læring, gi læringsfremmende tilbakemeldinger, tilpasse opplæringen til elevenes forutsetninger og behov, bruke varierte undervisningsmetoder og bidra til at elevene kan reflektere over egen læring og utvikling
- kan vurdere og bruke relevante læremidler, digitale verktøy og ressurser i opplæringen, og gi elevene opplæring i digitale ferdigheter
- kan analysere og forholde seg kritisk til nasjonal og internasjonal forskning og anvende denne kunnskapen i profesjonsutøvelsen
- kan alene, og i samarbeid med andre, bruke relevante metoder fra forsknings- og utviklingsarbeid, for kontinuerlig utvikling av egen og skolens kollektive praksis, samt gjennomføre avgrensede forskningsprosjekter under veiledning

- kan identifisere tegn på mobbing, vold og seksuelle overgrep. På bakgrunn av faglige vurderinger skal kandidaten raskt kunne iverksette nødvendige tiltak, og kunne etablere samarbeid med relevante faginstanser
- kan gjøre nytte av samiske læringsmåter i opplæringen
- kan tilpasse opplæringen i tospråklig eller flerspråklig perspektiv

GENERELL KOMPETANSE

Kandidaten

- kan styrke internasjonale og flerkulturelle perspektiver ved skolens arbeid, bidra til forståelse av samenes status som urfolk og stimulere til demokratisk deltakelse og bærekraftig utvikling
- kan initiere og ivareta et godt skole-hjem-samarbeid, og samarbeide med andre aktører relevante for skolens virksomhet
- behersker samisk og norsk muntlig og skriftlig, , og kan bruke språket på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng
- kan på et avansert nivå formidle og kommunisere om faglige problemstillinger knyttet til profesjonsutøvelsen, og har profesjonsfaglig digital kompetanse
- kan analysere og vurdere relevante faglige og etiske problemstillinger og bidra til utvikling av faglig felleskap på den enkelte skole
- kan bidra i innovasjonsprosesser knyttet til skolens virksomhet og legge til rette for at lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv involveres i opplæringen

§ 3 Innhold og struktur

(1) Utdanningen skal inneholde:

1.-3. studieår:

- minst fem dager observasjonspraksis
- minst 80 dager praksis, veiledet og vurdert
- pedagogikk og elevkunnskap, 30 studiepoeng
- fag I (masterfaget), minst 60 studiepoeng
- fag II (undervisningsfag), minst 30 studiepoeng
- fag III (undervisningsfag), minst 30 studiepoeng
- fag IV (nytt undervisningsfag, skolerlevant fag eller fordypning i undervisningsfag), 30 studiepoeng

Fag I (masterfaget) kan være:

- undervisningsfag, 60 studiepoeng
eller
- profesjonsrettet pedagogikk eller spesialpedagogikk, 30 studiepoeng, som sammen med pedagogikk og elevkunnskap utgjør 60 studiepoeng i 1.-3. år

Fag IV kan være

- undervisningsfag eller skolerlevant fag, 30 studiepoeng, hvis masterfaget er undervisningsfag
- nytt undervisningsfag, 30 studiepoeng, hvis masterfaget er profesjonsrettet pedagogikk eller spesialpedagogikk

Samisk 30 studiepoeng og matematikk 30 studiepoeng er obligatorisk. Alle studenter skal ha minst 60 studiepoeng i minst ett av undervisningsfagene i utdanningen.

4.-5. studieår:

- minst 30 dager praksis i grunnskole, veiledet og vurdert
- pedagogikk og elevkunnskap, 30 studiepoeng
- fag I (undervisningsfag som masterfag), 90 studiepoeng eller
- fag I (pedagogikk eller spesialpedagogikk som masterfag), 60 studiepoeng, og fag II eller III, 30 studiepoeng, som bygger på 60 studiepoeng i 1.-3. år

(2) Utdanningen skal omfatte tre til fire undervisningsfag. Alle undervisningsfagene skal være profesjonsrettede lærerutdanningsfag, omfatte fagdidaktikk og svare til et skolefag i gjeldende læreplan for grunnskolen.

(3) Alle fag skal omfatte begynneropplæring. Grunnleggende lese-, skrive- og regneopplæring skal ha særlig vekt.

(4) Temaet vitenskapsteori og metode skal introduseres tidlig i studiet. Det skal være progresjon i temaet gjennom utdanningen.

(5) Fag 1 (masterfaget) kan være et undervisningsfag, profesjonsrettet pedagogikk eller spesialpedagogikk. Studenter som velger undervisningsfag som masterfag, kan velge å fordype seg i fagdidaktikk eller begynneropplæring. Hvis studenten har valgt å fordype seg i fagdidaktikk, skal undervisningsfaget utgjøre 90 studiepoeng i 4. og 5. studieår, eventuelt med bidrag fra profesjonsrettet pedagogikk og spesialpedagogikk. Hvis studenten har valgt å fordype seg i begynneropplæring, skal undervisningsfaget sammen med pedagogikk og/eller spesialpedagogikk inngå i masterfordypningen på 90 studiepoeng. Masterfordypningen i begynneropplæring kan også inkludere emner fra de andre undervisningsfagene som inngår i utdanningen. Det obligatoriske pedagogikk og elevkunnskapsfaget i 4. og 5. studieår kommer i tillegg til pedagogikkfaglige bidrag i masterfordypningen. Hvis studenten har valgt pedagogikk eller spesialpedagogikk som masterfag, bør dette knyttes til undervisning i fag. Studenten skal i 4. eller 5. studieår velge 30 studiepoeng i et undervisningsfag, som bygger på 60 studiepoeng i faget i 1.-3. studieår.

(6) I 3. studieår skal studentene skrive en profesjonsrettet FoU-oppgave i kombinasjon mellom et undervisningsfag og faget pedagogikk og elevkunnskap. Oppgaven må være bestått før studentene kan begynne på masteroppgaven.

(7) Masteroppgaven skal være på minimum 30 studiepoeng. Den skal være profesjonsrettet og praksisorientert. Masteroppgaven i undervisningsfag skal ha solid forankring i fag og fagdidaktikk, og kan i tillegg omfatte elementer fra pedagogikk og spesialpedagogikk. Masteroppgaven i begynneropplæring skal ha solid forankring i fagdidaktikk, fag og pedagogikk og/eller spesialpedagogikk. Masteroppgaven i pedagogikk eller spesialpedagogikk bør knyttes til undervisning i fag. FoU-oppgaven og masteroppgaven bør ha et samisk- eller urfolksperspektiv.

(8) For å styrke lærerkompetansen i et flerkulturelt og flerreligiøst samfunn, skal kunnskap om religion, livssyn og etikk utgjøre en modul tilsvarende 15 studiepoeng integrert i pedagogikk og elevkunnskapsfaget.

(9) Praksisstudiet skal bestå av minst 110 dager veiledet, variert og vurdert praksis. 105 dager skal gjennomføres i grunnskolen og fem dager skal vektlegge overgangen barnehage – skole, og bør

derfor legges til barnehage. Praksisstudiet skal fordeles over minst fire år med minst 80 dager i løpet av de første tre årene og minst 30 dager i løpet av de siste to årene. I tillegg kommer minst fem dager tilrettelagt observasjon i grunnskolen tidlig i studiet. Praksisstudiet skal være en integrert del av alle fagene i utdanningen. Det skal fordeles på høyere og lavere årstrinn på grunnskolens trinn 1-7, være tilpasset studentenes fagvalg og bidra til at studentene utvikler evnen til å reflektere over og utvikle egen profesjonsutøvelse. Det skal være progresjon i praksisstudiet, fra observasjon og analyse ved starten av studiet til det å kunne innta forskerblick og videreutvikle forsknings- og erfaringsbaserte undervisningspraksiser i den siste delen av studiet.

§ 4 Programplan og nasjonale retningslinjer

(1) Det skal utarbeides nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7.

Retningslinjene skal være førende for institusjonenes arbeid med samisk grunnskolelærerutdanning. Det skal åpnes for et spenn mellom retningslinjene og det lokale planverket, med rom for nyskaping og institusjonell tilpasning.

(2) Institusjonens styre skal fastsette en programplan for grunnskolelærerutdanningen. Med utgangspunkt i rammeplanen skal programplanen beskrive hvordan institusjonen legger til rette for en integrert samisk grunnskolelærerutdanning på masternivå med helhet og sammenheng mellom teori- og praksisstudier, mellom fag og fagdidaktikk og mellom fag. Planen skal beskrive studentenes totale arbeidsinnsats i studiet og inneholde bestemmelser om faglig innhold, organisering, arbeidsformer og vurderingsordninger som bidrar til at studentene oppnår det totale læringsutbyttet på programnivå, og til at institusjonene kan dokumentere oppnådd læringsutbytte.

(3) Programplanen skal beskrive hvordan institusjonens utdanningsprogram legger til rette for en progresjon i profesjonsretting, praksisstudium, vitenskapsteori og metode, oppbygging av studentenes FoU-kompetanse og utvikling av deres kommunikasjonsferdigheter – muntlige og skriftlige. Programplanen skal også beskrive hvordan internasjonalisering innarbeides, og hvordan arbeid med tverrfaglige temaer ivaretas i oppbyggingen av programmet. Dette gjelder blant annet arbeid med begynneropplæring, tilpasset opplæring, grunnleggende ferdigheter og kompetanser, bruk av IKT i arbeid med fag, samiske emner, det flerkulturelle og flerspråklige aspektet, profesjonsetikk og kunnskap om vold og seksuelle overgrep mot barn og unge.

§ 5 Nasjonale deksamener

Departementet kan bestemme at det skal avholdes nasjonale obligatoriske deksamener, og om resultatet skal føres på vitnemålet.

§ 6 Fritaksbestemmelser

(1) Eksamen eller prøve som ikke er avlagt som en del av grunnskolelærerutdanningen for trinn 1–7, kan gi grunnlag for fritak, jf. § 3–5 i lov om universiteter og høyskoler. Utdanning som kan gi grunnlag for fritak, må bestå av relevante fag som tilsvarer de fag som tilbys i grunnskolelærerutdanningen og skal omfatte fagdidaktikk og praksisstudier. Studenten bør også kunne dokumentere samiskspråklig kompetanse i faget.

(2) Det kan gis fritak fra prøve i en av målformene i det obligatoriske norskfaget på 30 studiepoeng for studenter som ikke har vurdering i begge norske målformer fra videregående opplæring. Utenlandske studenter kan ha grunnlag for fritak fra norsk, dersom de velger morsmålet sitt som del av utdanningen.

(3) Fritak skal føres på vitnemålet.

§ 7 Ikrafttredelse og overgangsregler

Forskriften trer i kraft straks og gjelder fra og med opptak til studieåret 2017/2018

Studenter som følger rammeplan for samisk grunnskolelærerutdanning fastsatt i 2010, har rett til å avlegge eksamen etter disse inntil 31. desember 2023. Fra dette tidspunktet oppheves forskrift 1. februar 2010 nr. 296 om samisk rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.–7. trinn og 5.–10. trinn.